

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

13 декември 1989 година *

„Професионални болести – Действие на препоръка”

По дело С-322/88

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО от Tribunal du travail (Белгия), в рамките на производство по делото, висящо пред този съд дело между

Salvatore Grimaldi, с местопребиваване в Брюксел

и

Fonds des maladies professionnelles (Фонд “Професионални болести”), Брюксел,

относно тълкуването, в светлината на член 189, алинея 5 от Договора за ЕИО, на Препоръка на Комисията до държавите-членки от 23 юли 1962 г. относно приемането на европейски списък на професионалните болести (ОВ 80, 1962 г., стр. 2188) и на Препоръка 66/462 на Комисията от 20 юли 1966 г. относно условията за даване на обезщетение на лица, страдащи от професионални болести (ОВ 147, 1966 г., стр. 2696),

СЪДЪТ (втори състав),

в състав: г-н F. A. Schockweiler, председател на състав, г-н G. F. Mancini и г-н T. F. O' Higgins, съдии,

генерален адвокат : г-н J. Mischo,

секретар: г-н D. Louterman, главен администратор,

като взе предвид становищата, представени:

- за Комисията на Европейските общности, от нейния юридически съветник Jean-Claude Seché, в качеството на представител, като взе предвид доклада за заседанието и след това устната фаза на производството, проведено на 10 октомври 1989 г.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено на заседанието от 10 октомври 1989 г.,

* Език на производството: френски.

Решение

1. С Определение от 28 октомври 1988 г., постъпило в Съда на 7 ноември 1988 г., Tribunal du travail, (трудов съд, Брюксел), е отправил към Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО преюдициален въпрос за тълкуване на член, алинея 5 189 от Договора за ЕИО и на Препоръка на Комисията до държавите-членки от 23 юли 1962 г. относно приемането на европейски списък на професионалните болести (ОВ 80, 1962 г., стр. 2188).
2. Въпросът е бил повдигнат в делото между Salvatore Grimaldi, работник мигрант с италианско гражданство, и Fonds des maladies professionnelles (Фонд “Професионални болести”), Брюксел (по-нататък „Фонда“), след отказ на последния да признае контрактурата на Дюпюитрен, от която страда г-н Grimaldi, за професионална болест.
3. Г-н Grimaldi е работил в Белгия от 1952 г. до 1980 г. На 17 май 1983 г. той е поискал от Фонда да признае, че посочената по-горе болест, която е остеоартикуларно и ангионевротично заболяване на ръцете, причинено от механични вибрации при използването на пневматична бормашина, е професионална болест. Фондът е взел оспорваното решение на основание, че въпросната болест не е включена в белгийския списък на професионалните болести.
4. По иска, заведен от г-н Grimaldi, за оспорване на това решение, Tribunal du travail, Брюксел, възлага експертиза, чието заключение е, че ищецът страда от контрактура на Дюпюитрен, която не е включена в белгийския списък на професионалните болести, но следва да се счита за “заболяване, причинено от пренатоварване на тъканта на перитендинеума”. Това заболяване е посочено под точка Еб, точка б) от Европейския списък на професионалните болести, които са препоръчани за въвеждане в националното право с Препоръката от 23 юли 1962 г. Освен това, е възникнал въпросът дали на г-н Grimaldi трябва да се позволи да докаже, че заболяване, което не е било включено в националния списък, има професионален произход, с цел да получи обезщетение по “смесената” система за обезщетяване, предвидена в Препоръка 66/462 на Комисията от 20 юли 1966 г. относно условията за даване на обезщетение на лица, които страдат от професионални болести (ОВ 147, 1966 г., стр. 2696).
5. По тези причини Tribunal du travail, Брюксел решава да спре висящото пред него производство и да отправи към Съда следният въпрос за преюдициално заключение:

“На основание тълкуване на член 189, алинея 5, в светлината и духа на алинея 1 от същия член и телеологичния подход на практиката на Съда, не следва ли мярка, подобна на “Европейския списък” на професионалните болести, да има директен ефект в държава-членка, доколкото списъкът е ясен, безусловен, достатъчно прецизен и недвусмислен и не дава възможност за самостоятелна преценка относно резултата, който трябва да бъде постигнат, и е приложен към Препоръка на Комисията, която не е била формално въведена в националния правен ред *в продължение на повече от 25 години?*”

6. За по-пълно изложение на фактите по главното производство, разглежданите разпоредби на правото на Общността, ходът на производството и писмените становища, представени на Съда, да се разгледа доклада от заседанието. Тези елементи на делото се споменават или разглеждат по-долу, само доколкото това е нужно, за обосноваване аргументацията на Съда.
7. Доколкото преюдициалният въпрос засяга тълкуването на препоръки, които според член 189, алинея 5 от Договора за ЕИО, нямат обвързваща юридическа сила, следва да се прецени дали по силата на член 177 от същия договор Съдът е компетентен да се произнесе.
8. В това отношение, достатъчно е да се констатира, че за разлика от член 173 от Договора за ЕИО, който изключва контрола на Съда върху актове, които имат характера на препоръки, член 177 дава компетентност на Съда да се произнеса с преюдициално заключение относно действителността и тълкуването на всички актове на институциите на Общността, без изключение.
9. Съдът вече няколко пъти в дела по член 177 е имал възможност да се произнесе по тълкуването на препоръки, приети на основание на Договора за ЕИО (вж. решения от 15 юни 1976 г. по дело 113/75 *Frecassetti/Amministrazione delle finanze dello Stato*, *Recueil*, стр. 983, и от 9 юни 1977 г. по дело 90/76 *Van Ameyde/UCI*, *Recueil*, стр. 1091). Следователно, въпросът отправен до Съда трябва да бъде разгледан.
10. От представените на Съда документи става ясно, че въпреки, че въпросът се отнася само Препоръката от 23 юли 1962 г., стремежът е да бъде установено и действието в вътрешния правов ред на Препоръка 66/462 от 20 юли 1966 г. Следователно, въпросът трябва да се разбира като питане дали, при липсата на каквато и да е национална въвеждаща мярка, тези препоръки създават субективни права, на които страните по спора могат да се позовават пред националните съдилища.
11. На първо място, следва да бъде припомнено, че според трайната практика на Съда, макар по силата на член 189 от Договора за ЕИО регламентите са пряко приложими и, следователно, по своята правна природа годни да произведат директен ефект, това не означава, че останалите видове актове, обхванати от този член, не могат никога да произведат подобно действие (вж., по-специално, решението от 19 януари 1982 г., по дело 8/81, *Becker/Finanzamt Münster-Innenstadt*, *Recueil*, стр. 53).
12. За да се установи дали тези две препоръки могат да създадат субективни права, обаче, е необходимо първо да се установи дали те могат да произведат обвързващо действие.
13. Трябва да се подчертае, че препоръките, които според член 189, алинея 5 от Договора нямат задължителен характер, по принцип се приемат от институциите на Общността, когато не разполагат, по силата на договора, с правомощието да приемат обвързваща мярка, или преценяват, че приемането на по-задължаващи правила не би било подходящо.
14. Макар, че от установената практика на Съда (вж., по-специално Решението от 29 януари 1985 г., по дело 147/83, *Binderer/Комисията*, стр. 257) следва, че изборът на форма не може да промени характера на акта, все пак трябва да се установи дали съдържанието на един акт е съвместимо с придадената му форма.

15. Относно двете препоръки, предмет на настоящото производство, трябва да се констатира, че в мотивите им се съдържа позоваване на член 155 от Договора за ЕИО, който предоставя на Комисията обща компетентност да формулира препоръки, и на членове 117 и 118 от същия договор. Съгласно постановеното от Съда в решението му от 9 юли 1987 г., (по дела 281/85, 283/85, 284/85, 285/85, 287/85, Федерална република Германия, Франция, Нидерландия, Дания и Обединеното кралство/Комисията, *Resceil*, стр. 3203), член 118 не засяга компетентността на държавите-членки в социалната сфера, доколкото същата не се обхваща от разпоредбите на договора и при условие, че тази компетентност се упражнява в рамките на организирано от Комисията сътрудничество между държавите-членки.
16. При тези обстоятелства, няма основания за съмнение, че въпросните актове са истински препоръки, т.е. мерки които, дори и по отношение на адресатите си, не са предназначени да произведат обвързващо действие. Следователно те не могат да създадат права, на които лицата да могат да се позовават пред национален съд.
17. В това отношение фактът, че са изминали повече от 25 години от приемането на въпросната препоръка, без тя да е била въведена в държавите-членки, не може да промени нейното правно действие.
18. Въпреки това, за да бъде даден изчерпателен отговор на поставения от националния съд въпрос, трябва да се подчертае, че въпросните актове не могат да се считат за изцяло лишени от правно действие. Националните съдилища са длъжни да вземат предвид тези препоръки при решаването на отнесените до тях спорове, в частност, когато те хвърлят светлина върху тълкуването на национални разпоредби, приети с оглед на тяхното въвеждане, или когато са предназначени да допълнят задължителни разпоредби на Общността.
19. Следователно, на въпроса зададен от Tribunal du travail, Брюксел, трябва да се отговори, че в светлината на член 189, алинея 5 от Договора за ЕИО, Препоръка на Комисията от 23 юли 1962 г. относно приемането на европейски списък на професионалните болести и Препоръка 66/462 на Комисията от 20 юли 1966 г. относно условията за даване на обезщетение на лица, които страдат от професионални болести, сами по себе си не могат създават субективни права, на които страните по спора да могат да се позовават пред националните съдилища. Независимо от това, националните съдилища са длъжни да вземат предвид тези препоръки при решаване на отнесените до тях спорове, в частност, когато те могат да хвърлят светлина върху тълкуването на други разпоредби на националното или правото на Общността.

По съдебните разноски

20. Разходите, направени от Комисията на Европейските общности, за представяне на становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препрещаната юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (втори състав),

като се произнася по въпроса, отправен от Tribunal du travail, Брюксел, с Определение от 28 октомври 1988 г., реши:

Съгласно член 189, алинея 5 от Договора за ЕИО, Препоръка на Комисията от 23 юли 1962 г. относно приемането на европейски списък на професионалните болести и Препоръка 66/462 на Комисията от 20 юли 1966 г. относно условията за даване на обезщетение на лица, които страдат от професионални болести, сами по себе си не могат създават субективни права, на които страните по спора да могат да се позовават пред националните съдилища. Независимо от това, националните съдилища са длъжни да вземат предвид тези препоръки при решаване на отнесените до тях спорове, в частност, когато те могат да дадат яснота при тълкуването на други разпоредби на националното право или правото на Общността.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 13 декември 1989 година.

Подписи